

HET KAPPA-PLAN

hoog tij(d) voor een veilige, natuurlijke en aantrekkelijke kust

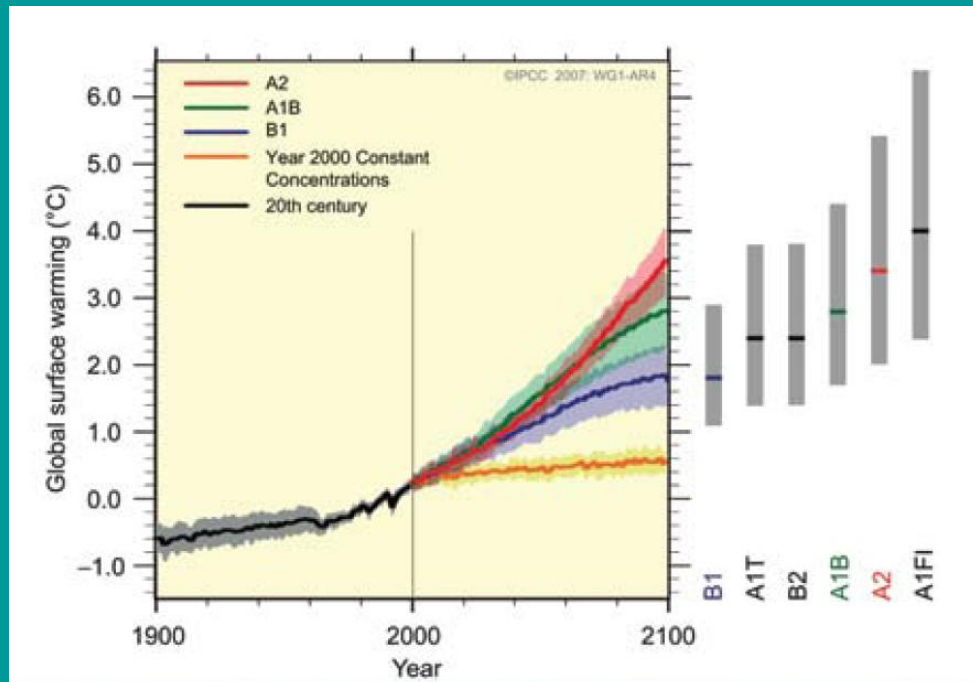
een warme oproep aan de kustbewoners & beleidsmakers

niet wat we willen doen, wel wat we moeten doen

de dreiging is niet acuut, maar de opgave wel urgent

- global warming – klimaatverandering
  - temperatuurstijging

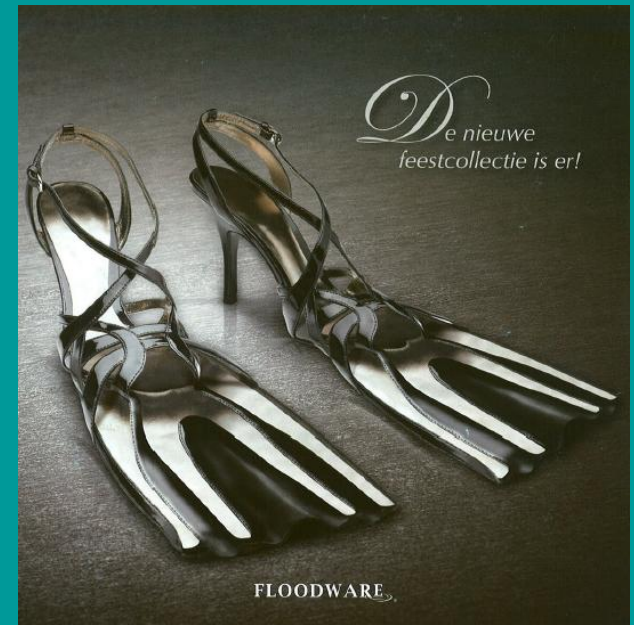

© IPCC

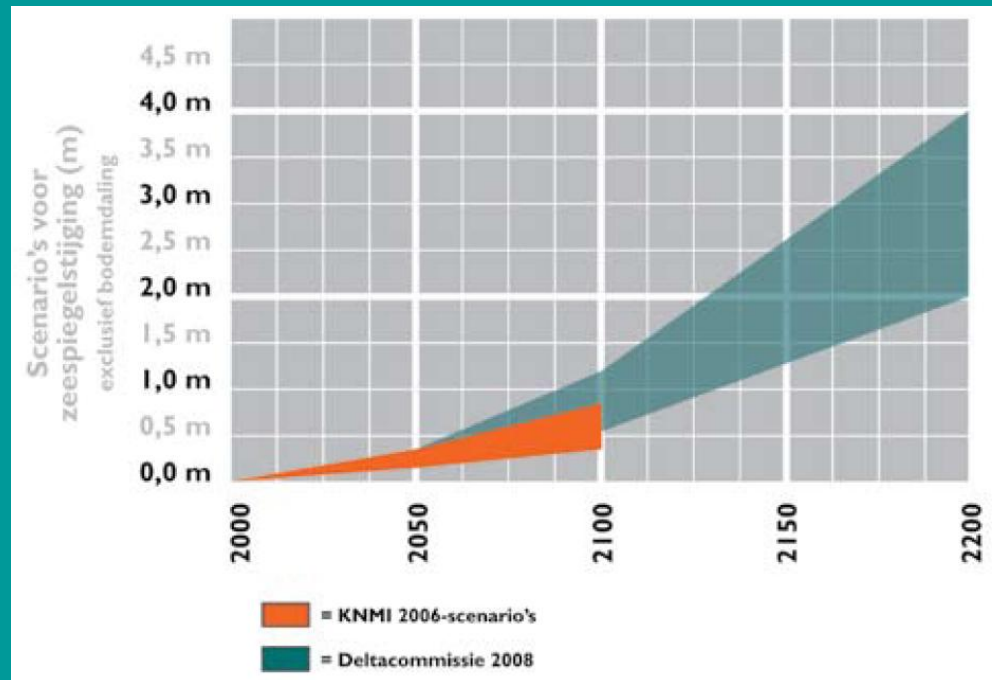
de dreiging is niet acuut, maar de opgave wel urgent

- global warming – klimaatverandering
  - temperatuurstijging ... reden tot juichen ?

de dreiging is niet acuut, maar de opgave wel urgent

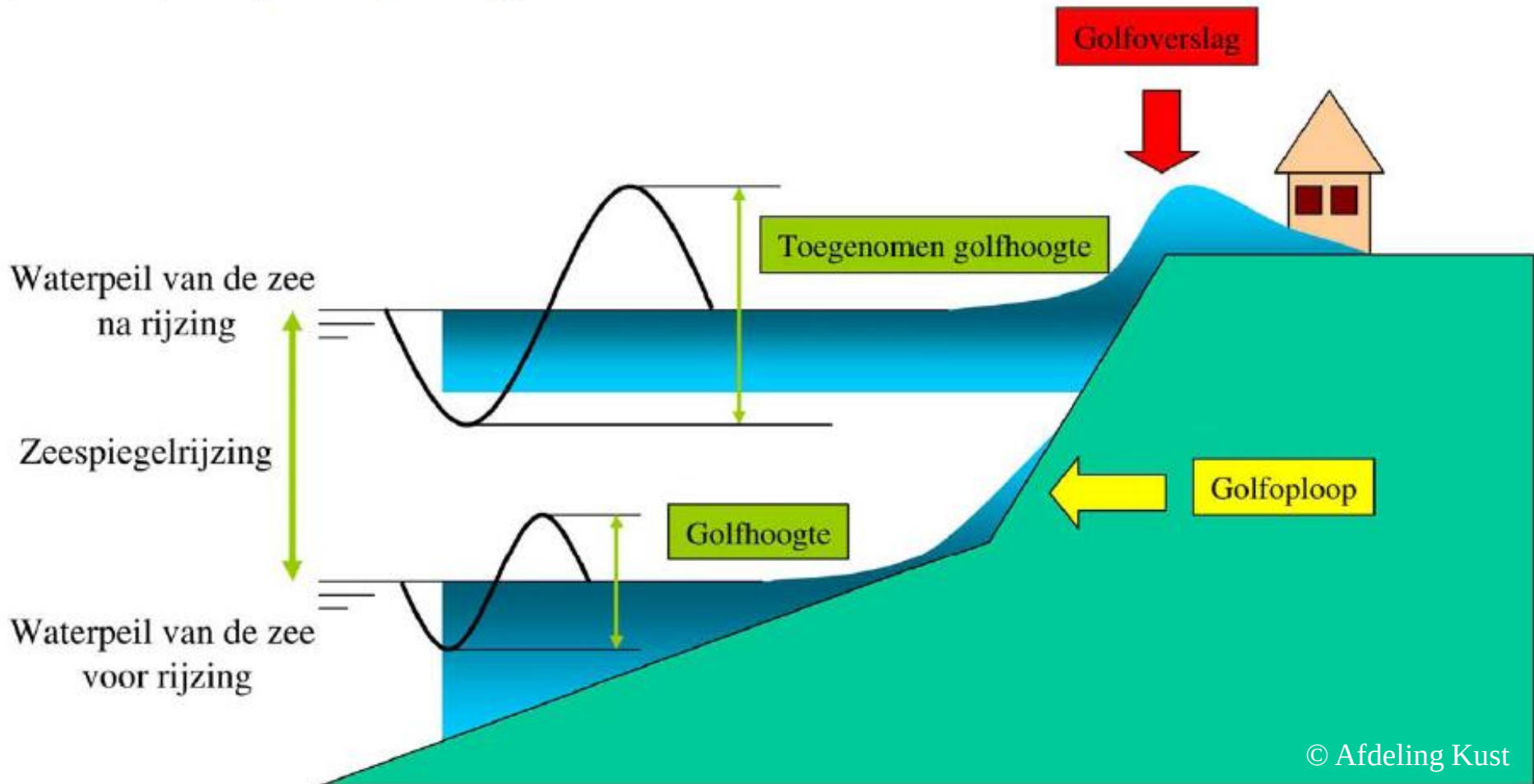
- global warming – klimaatverandering
  - zeespiegelstijging

hogere golven ...

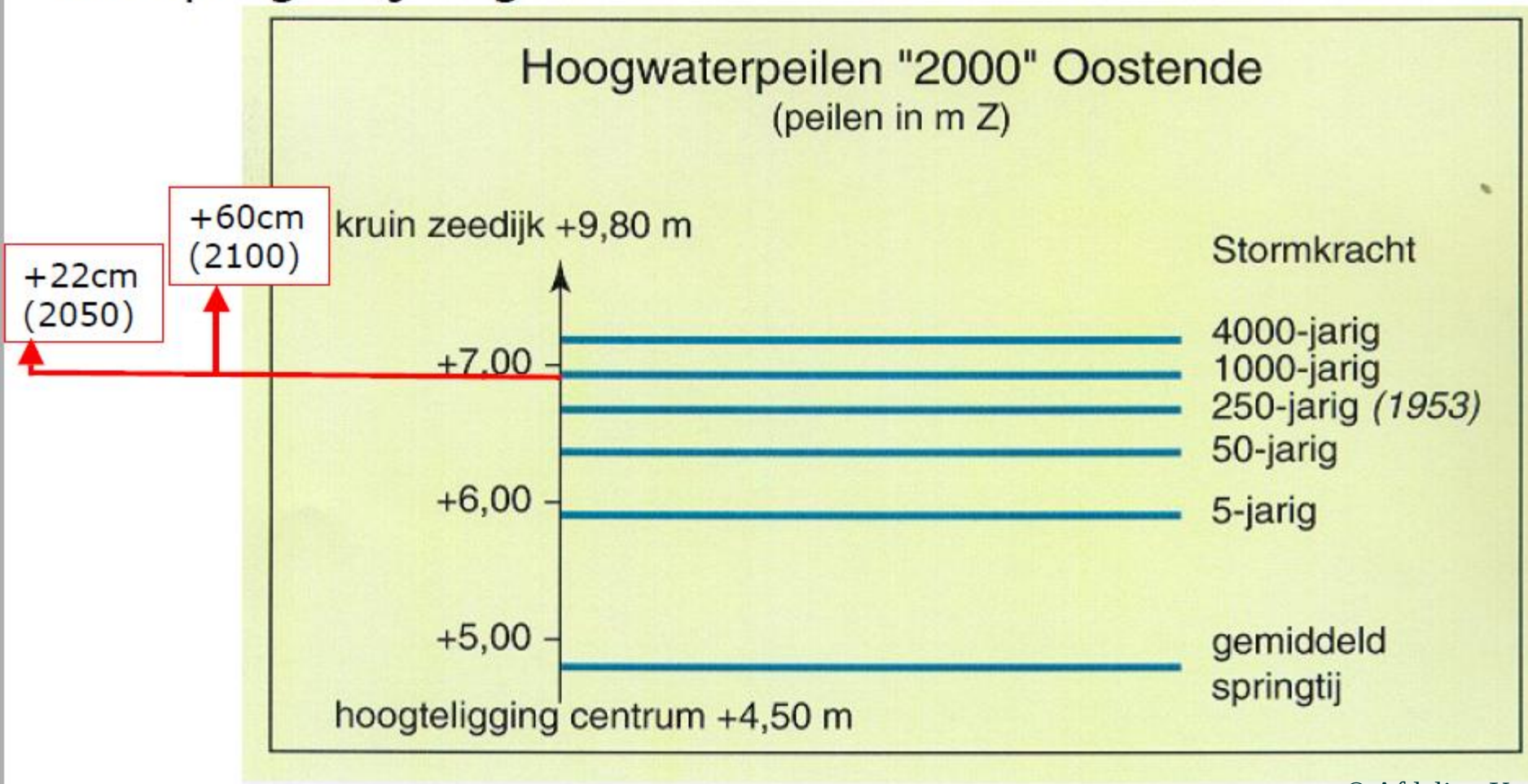
Zeespiegelrijzing

... en dus zwaardere stormen

Zeespiegelrijzing

de dreiging is niet acuut, maar de opgave wel urgent

- secundaire effecten
  - zeespiegelstijging

van warmer water (dat uit zet) tot misschien zelfs smeltende ijskappen
meer water in de zee ... en dus hogere (en potentieel gevaarlijkere) golven

de dreiging is niet acuut, maar de opgave wel urgent

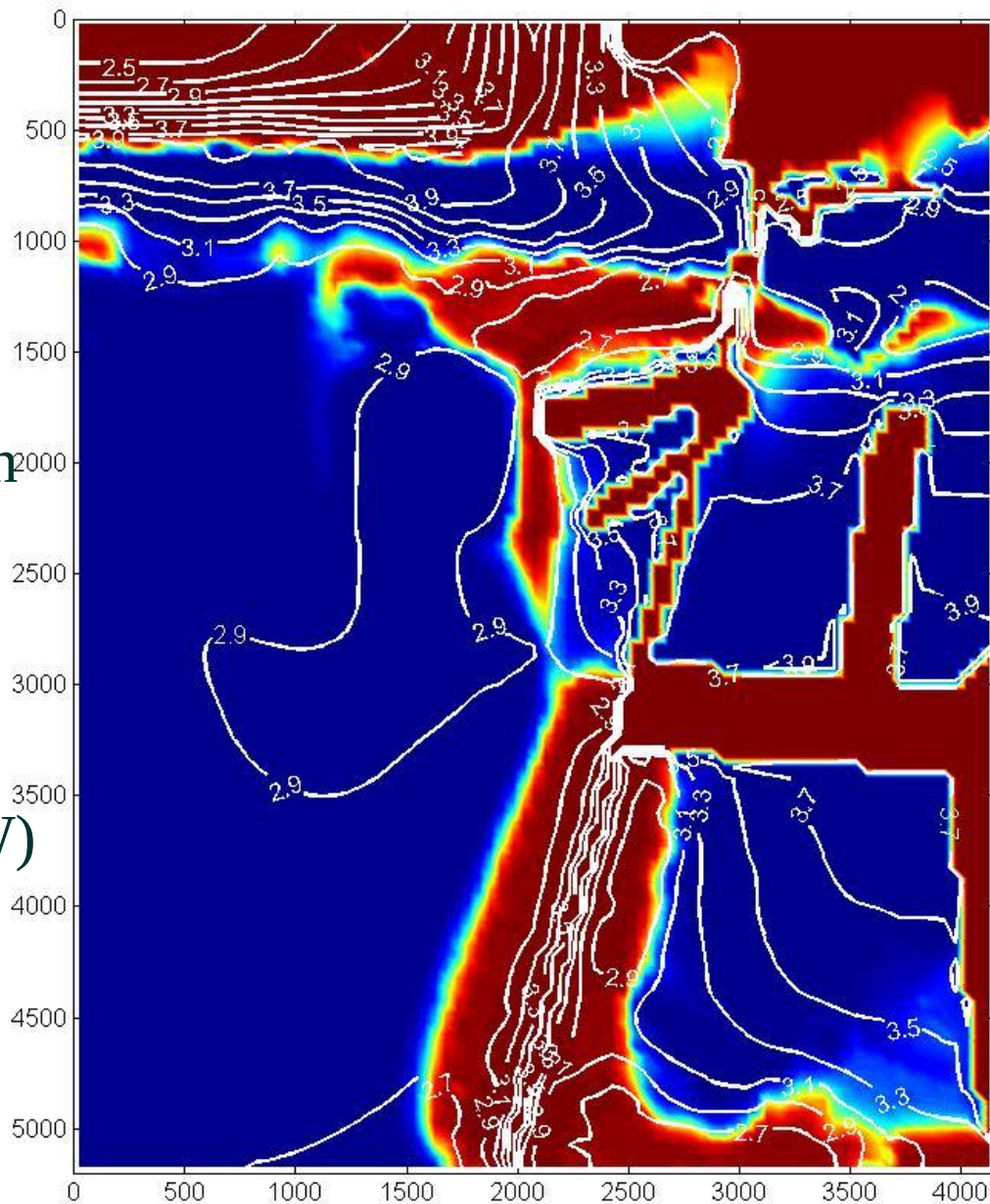

- secundaire effecten
    - zeespiegelstijging
- van verhoogde kweldruk tot moeilijkere afwatering van laaggelegen polders

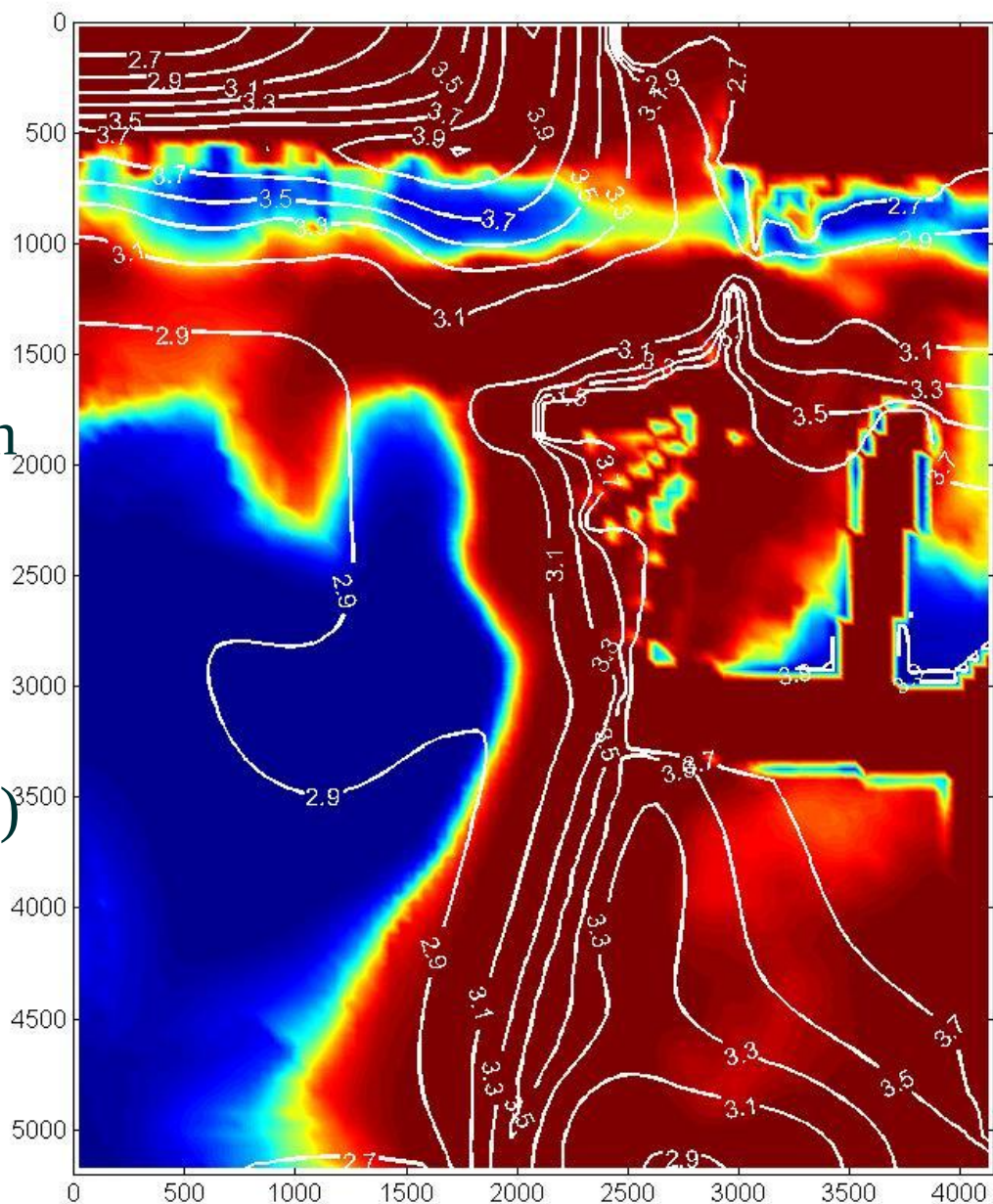

het sluisencomplex Nieuwpoort straks in tij(ds)nood ?

Voorbeelden
van
menselijke
ingrepen
in laag 2
(-1.5 m TAW)

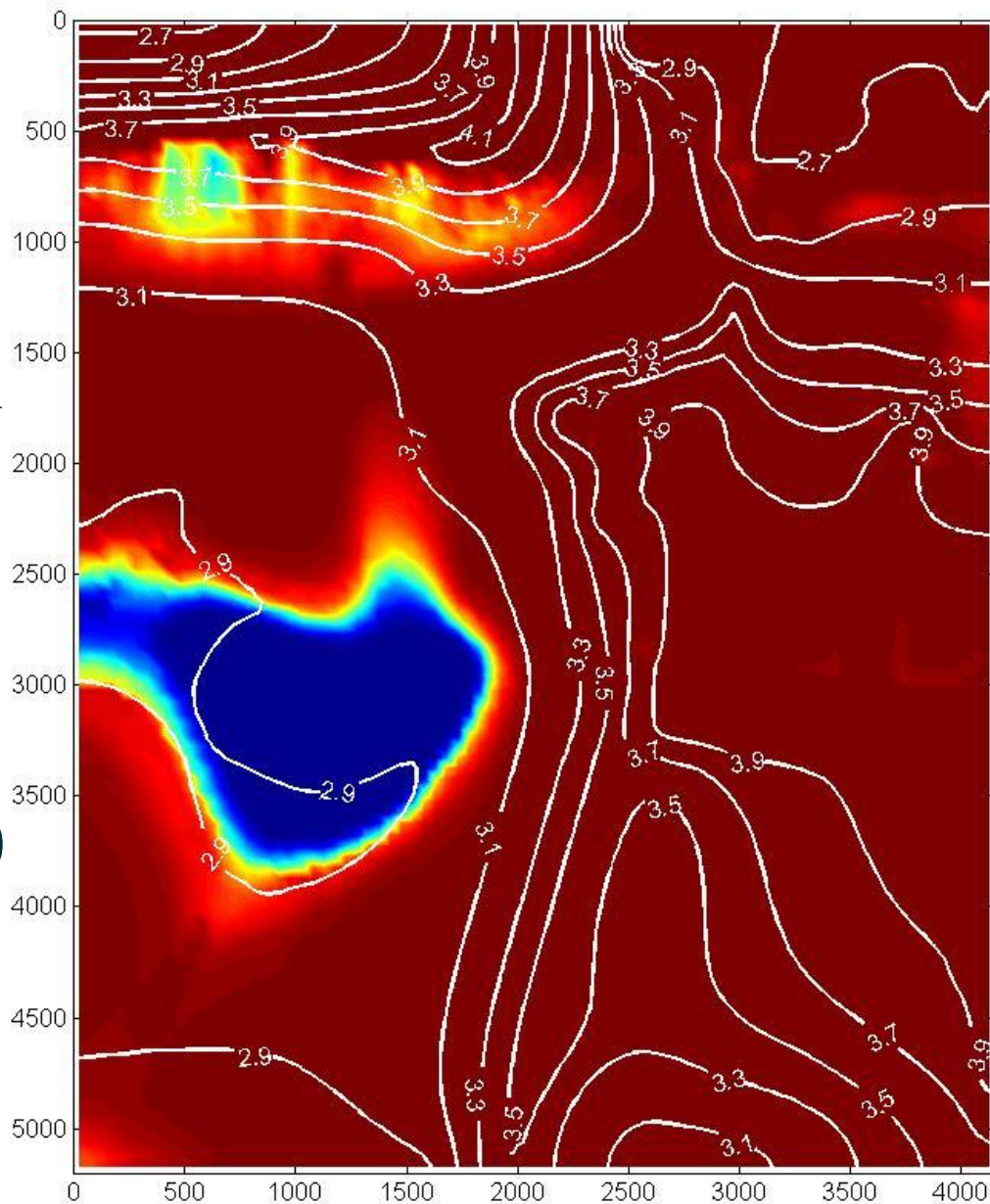

Voorbeelden
van
menselijke
ingrepen
in laag 9
(-12 mTAW)

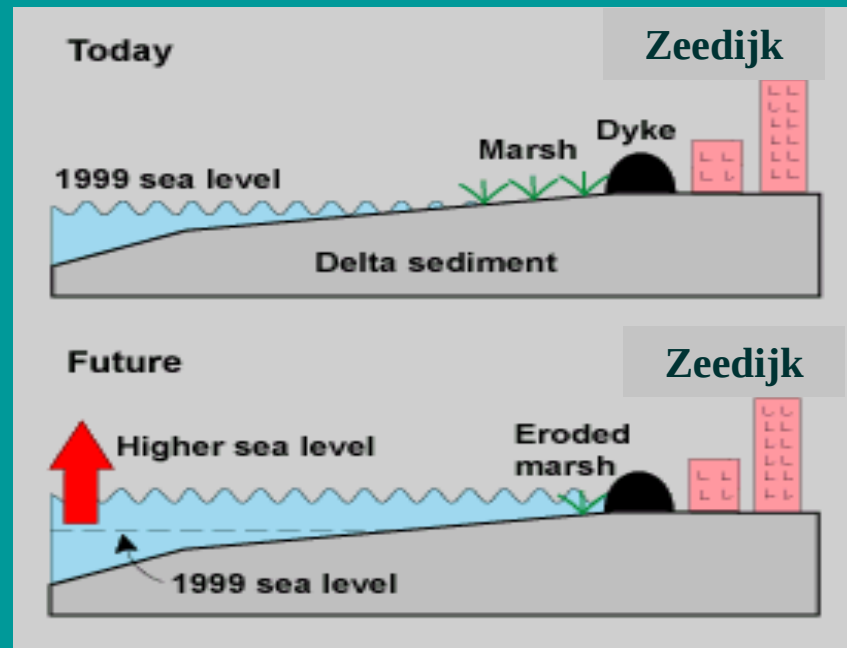

Voorbeelden
van
menselijke
ingrepen
in laag 13
(-18 mTAW)

de dreiging is niet acuut, maar de opgave wel urgent

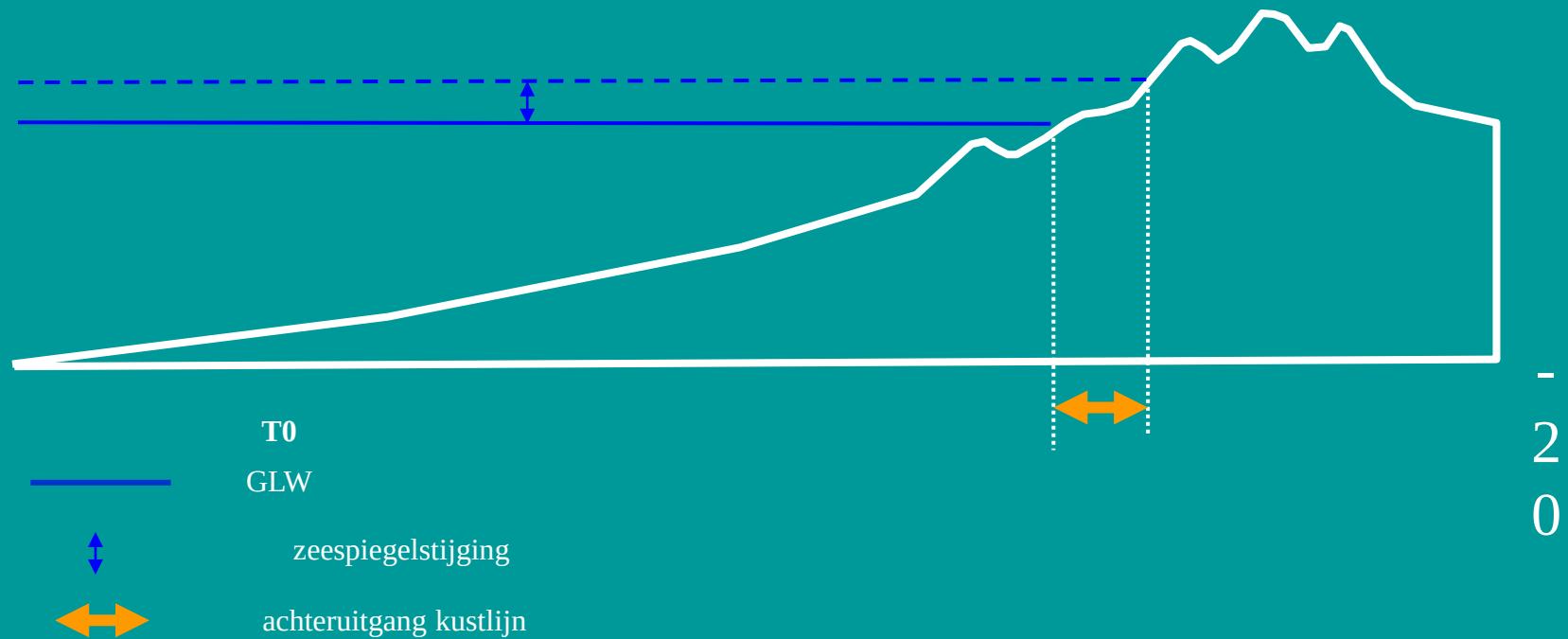
- secundaire effecten
  - coastal squeeze – “help het strand verdrinkt”

de dreiging is niet acuut, maar de opgave wel urgent

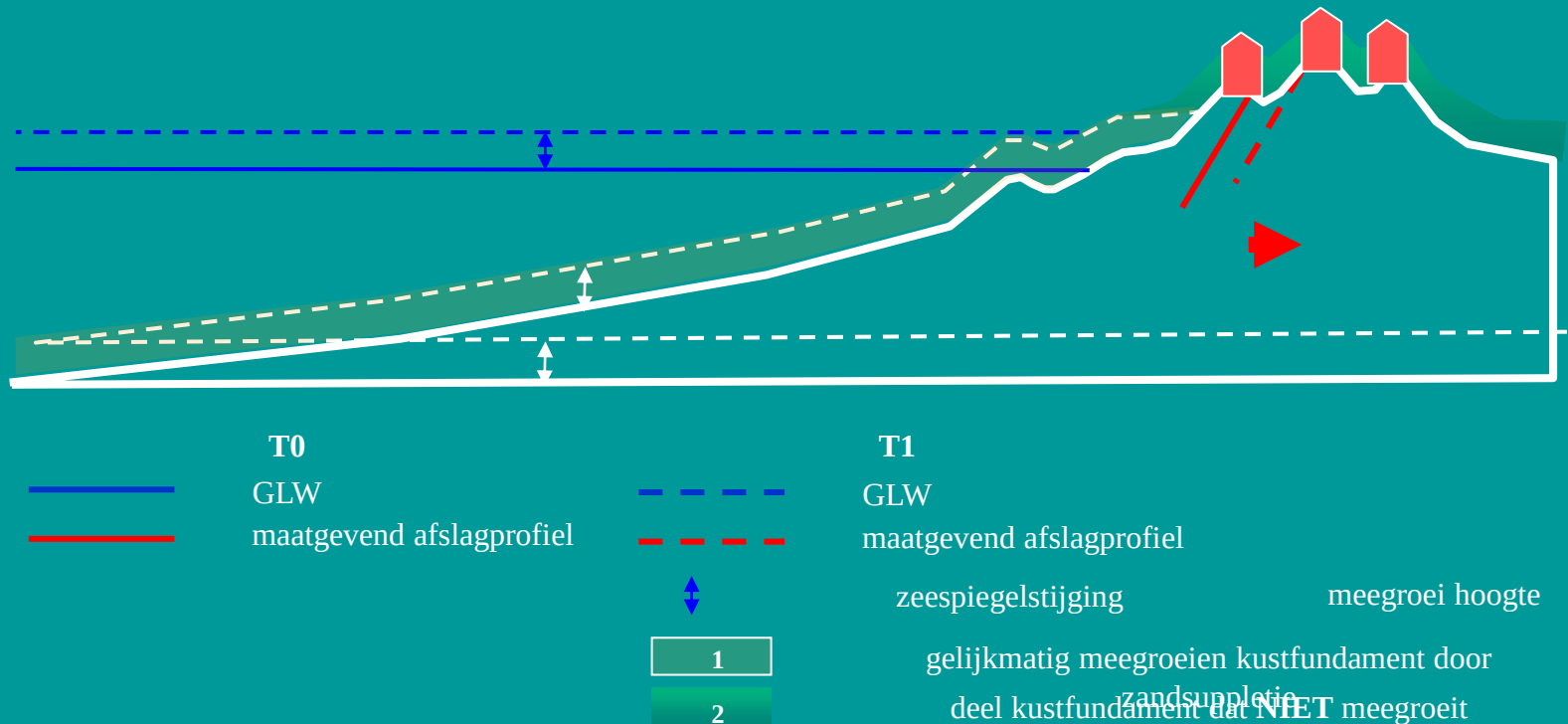
- secundaire effecten
  - coastal squeeze – “help de duinen verdrinken”

de dreiging is niet acuut, maar de opgave wel urgent

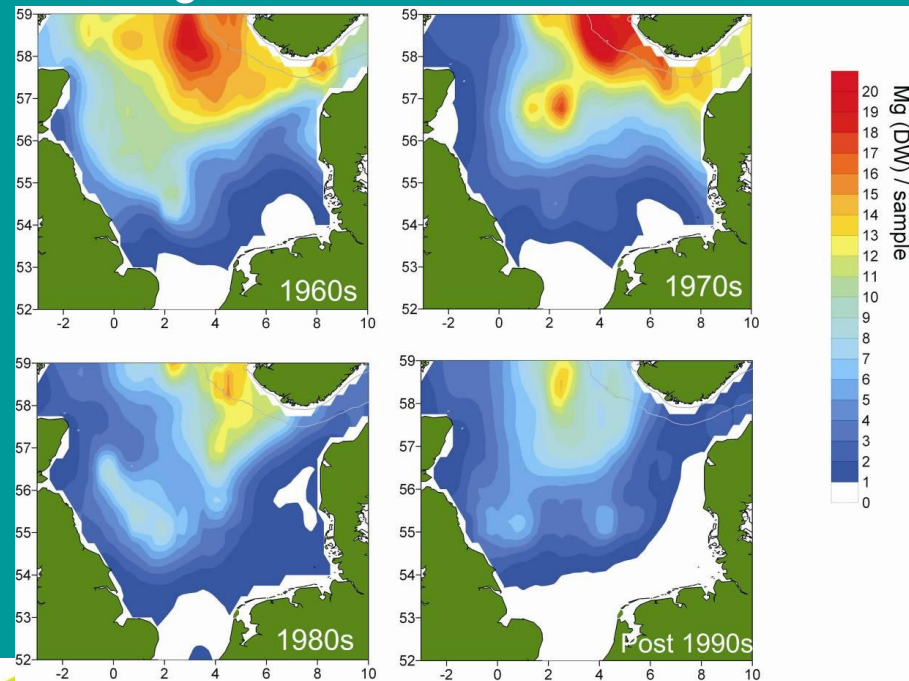
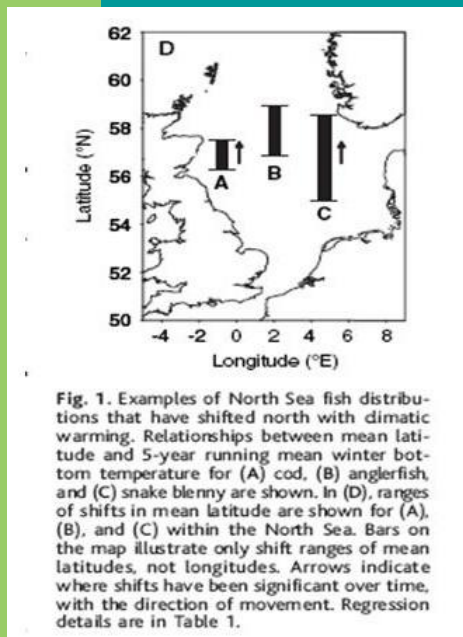
- secundaire effecten
  - coastal squeeze – “help de bebouwing verdrinkt”

de dreiging is niet acuut, maar de opgave wel urgent

- secundaire effecten
  - migratie van fauna & flora

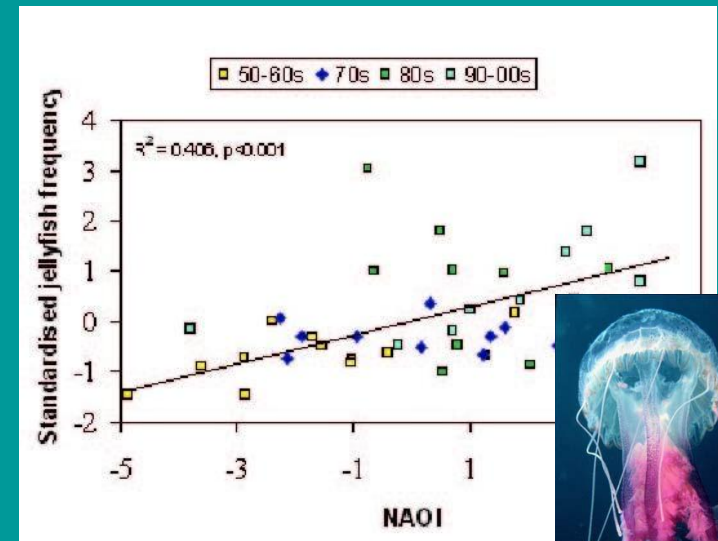
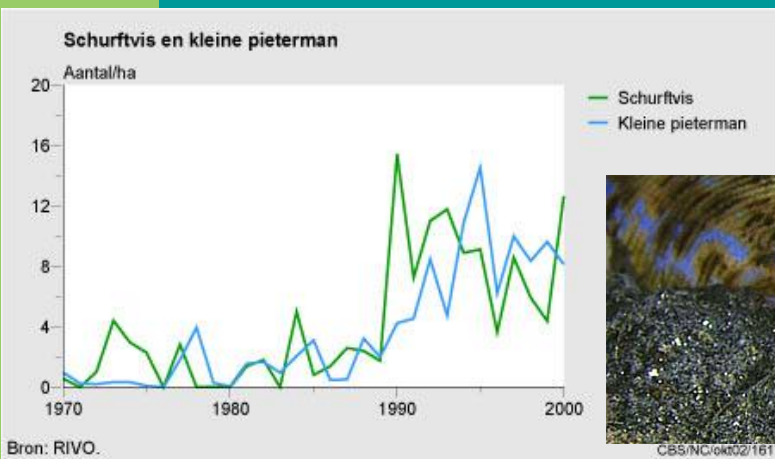
plankton, kleine vis, grotere vis, ... visser ... consument

de dreiging is niet acuut, maar de opgave wel urgent

- secundaire effecten
  - migratie van fauna & flora

of hoe een graadje meer niet per sé positief is voor kusttoerisme

de dreiging is niet acuut, maar de opgave wel urgent

- secundaire effecten
  - verzuring
  - verzilting
  - (lokale verandering) stormintensiteit
  - (lokale verandering) neerslag
  - ...
  - ? verandering - stilvallen Golfstroom ?

tussentijdse conclusie

klimaatverandering,
meer dan een graadje warmer,
meer dan kustverdediging

tussentijdse conclusie

klimaatverandering,
dé nr 1 uitdaging voor onze kust !

tussentijdse conclusie

klimaatverandering

vraagt een geïntegreerde én integrale benadering

HET KAPPA-PLAN

hoog tij(d) voor een veilige, natuurlijke en aantrekkelijke kust

een warme oproep aan de kustbewoners & beleidsmakers

Kappa-plan ?

- met de K van “Kust”
- naar de griekse K “kappa”
- in navolging van het Sigma-plan voor de Schelde
- in navolging van het Delta-plan voor de Nederlandse delta

het Sigma-plan ?

- voor een veilige Schelde
- voor een toegankelijke Schelde
- voor een natuurlijke Schelde

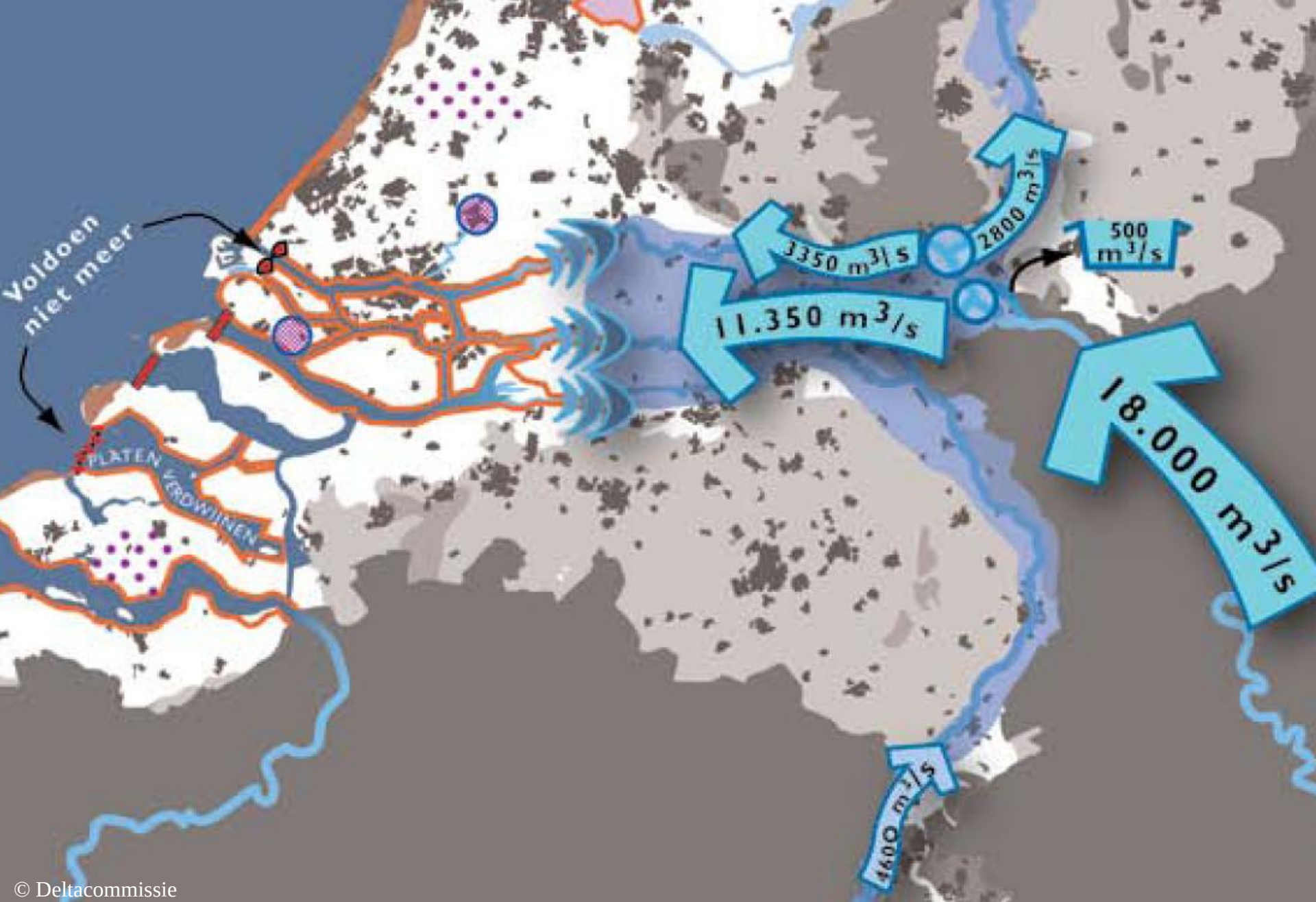
het (tweede) Delta-plan?

- het (toekomstig) failliet van het eerste Delta-plan
  - grenzen aan de groei van dijken

breder, hoger, groter ... kwetsbaarder én duurder
  - überhaupt zelfs geen groei van Neeltje Jans

absoluut niet gewapend tegen de zeespiegelstijging
  - ofte het failliet van de harde ingrepen

© Deltacommissie

het (tweede) Delta-plan?

- een integrale benadering van “waterveiligheid”
  - zeespiegelstijging – bescherming kust
  - toenemende verzilting & lagere rivierafvoeren ‘s zomers
  - hogere rivierafvoeren in de lente
- + combinatie bodemdaling Nederland

een blik achter de schermen van het Sigma- & Delta-plan

survival of the fittest ?

niet de wet van de sterkste,
wel de wet van de slimste (aanpassing)

het verhaal van het Land van Saeftinge ... het verhaal van het veiligste plekje van zeeland, idem Baai van Heist

**case study
/
bouwsteen KAPPA-plan
kustverdediging**

**inspraak zonder inzicht
leidt tot uitspraak zonder uitzicht**

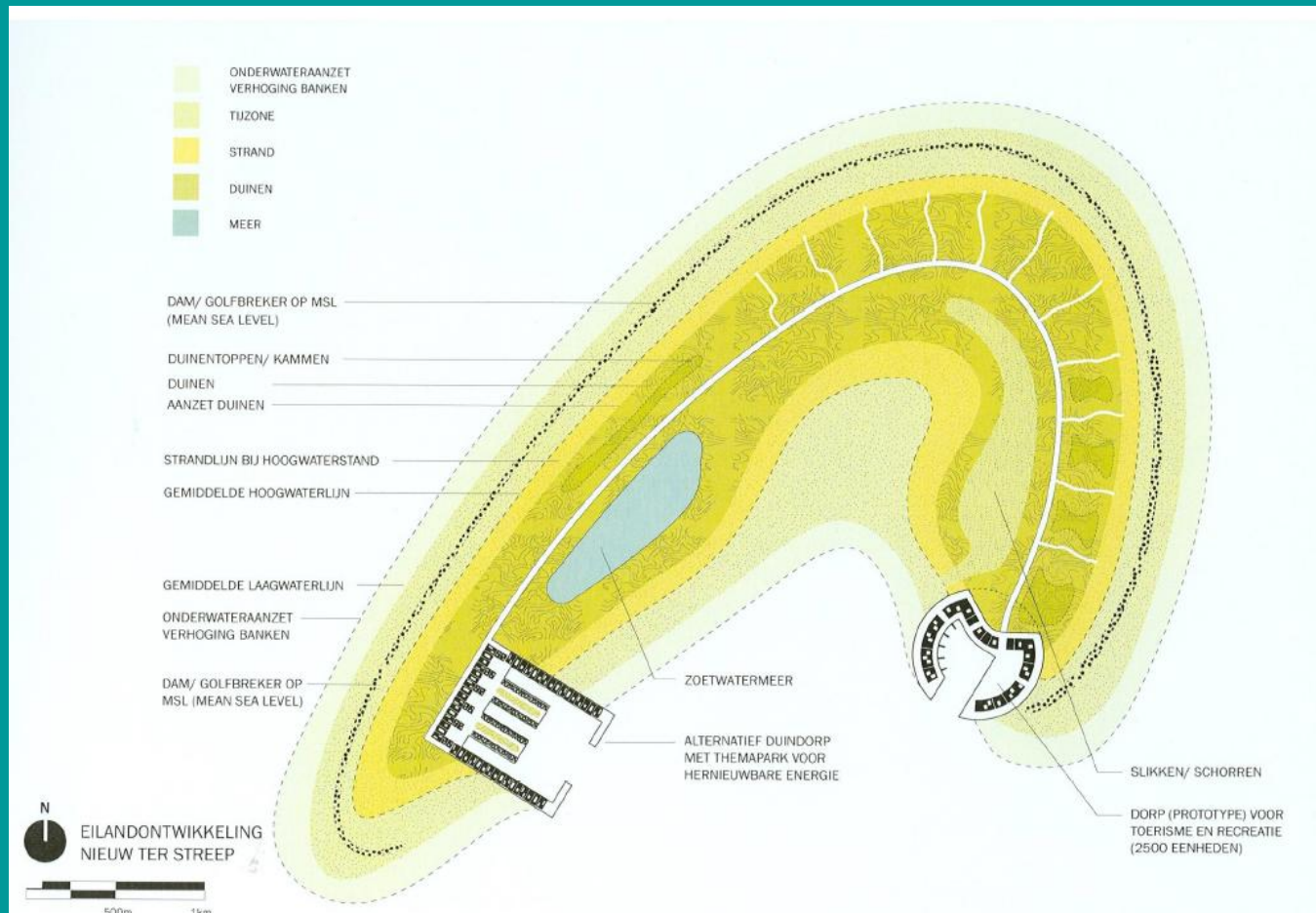
**niet wat we willen doen,
wel wat we moeten doen**

case study 1 : eilanden

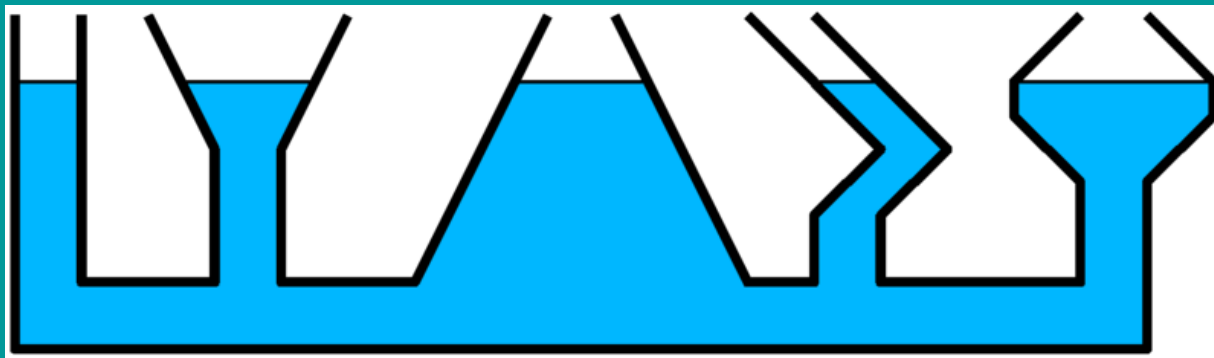
case study 1 : eilanden

eilanden gewikt en gewogen

- water ... stijgt ook “achter” de eilanden

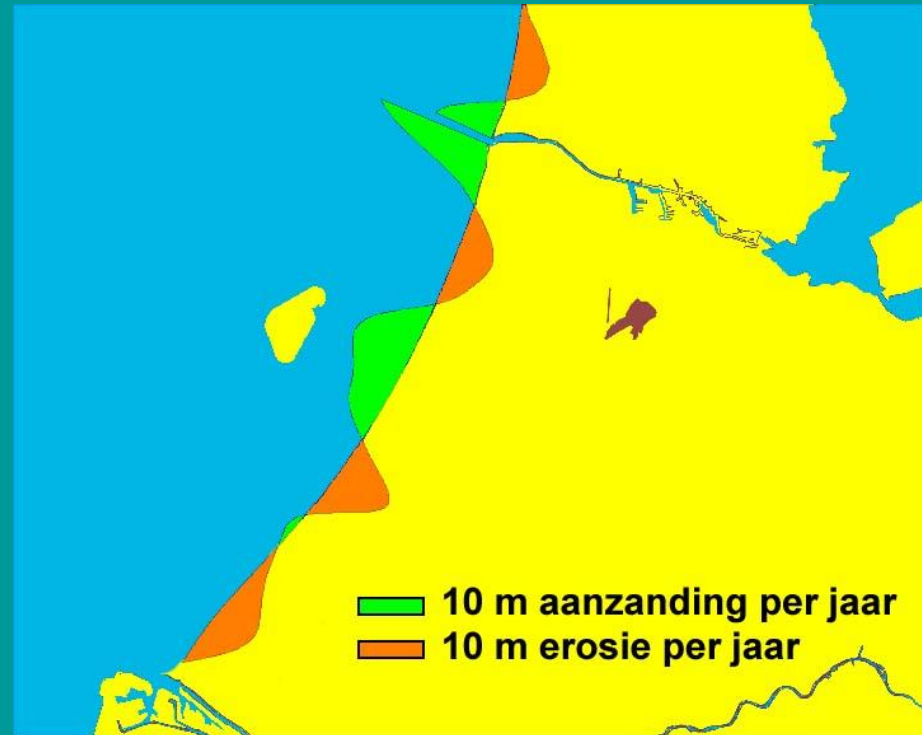
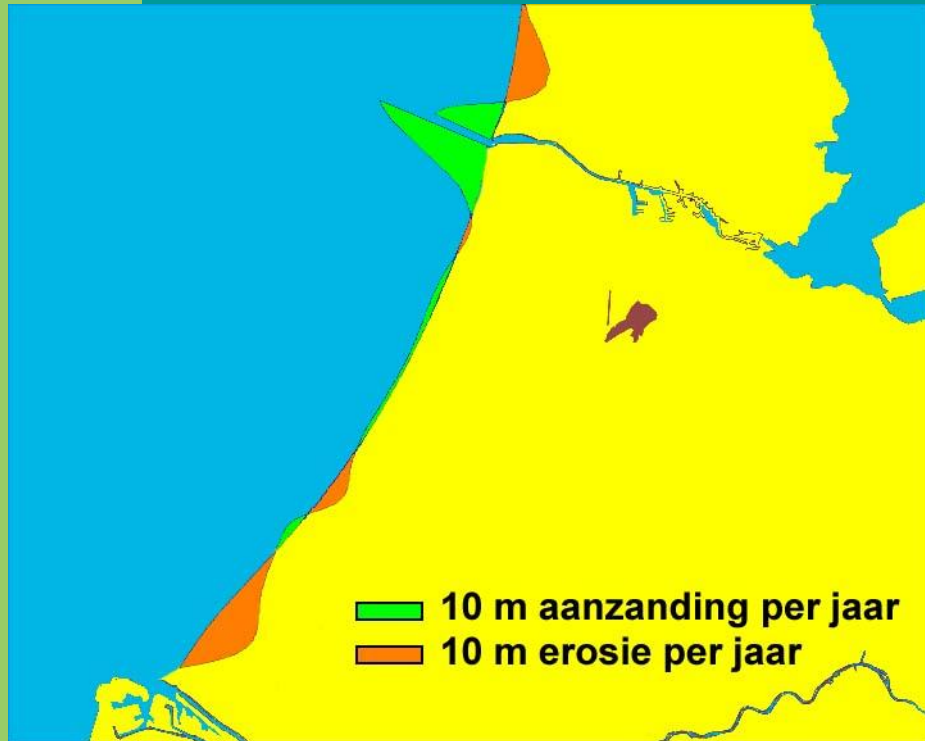

communicerende vaten, weet u nog van het middelbaar ?

conclusie experts

het zeewerend-effect is nihil tot mogelijks
zelfs negatief (ombuiging zandrivier / stroming)

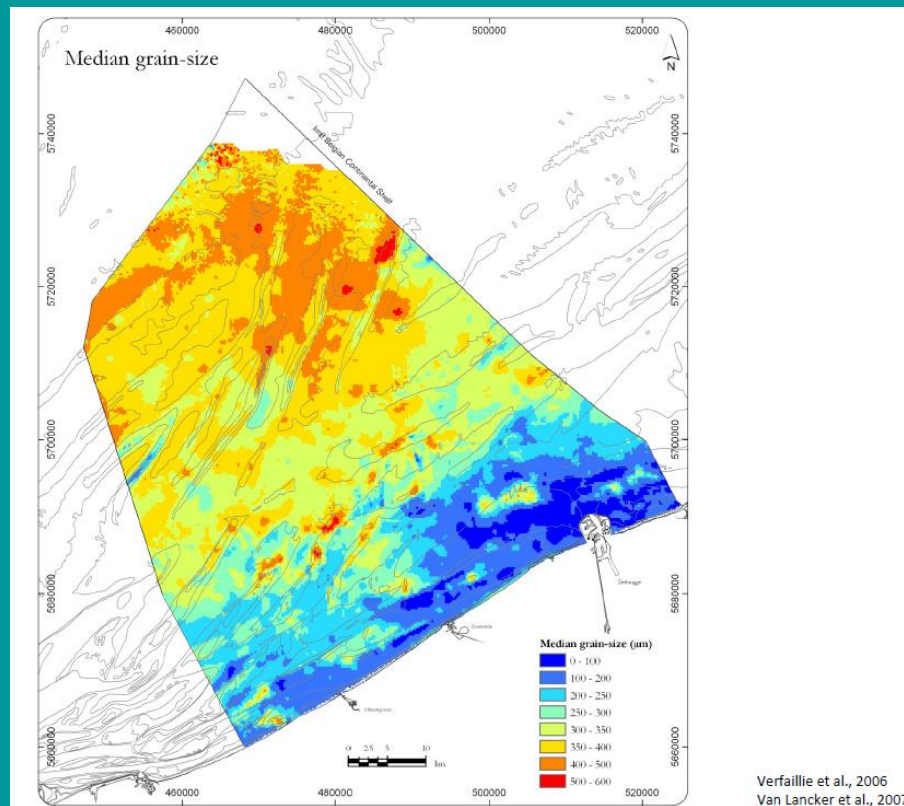
eilanden gewikt en gewogen

eilanden gewikt en gewogen

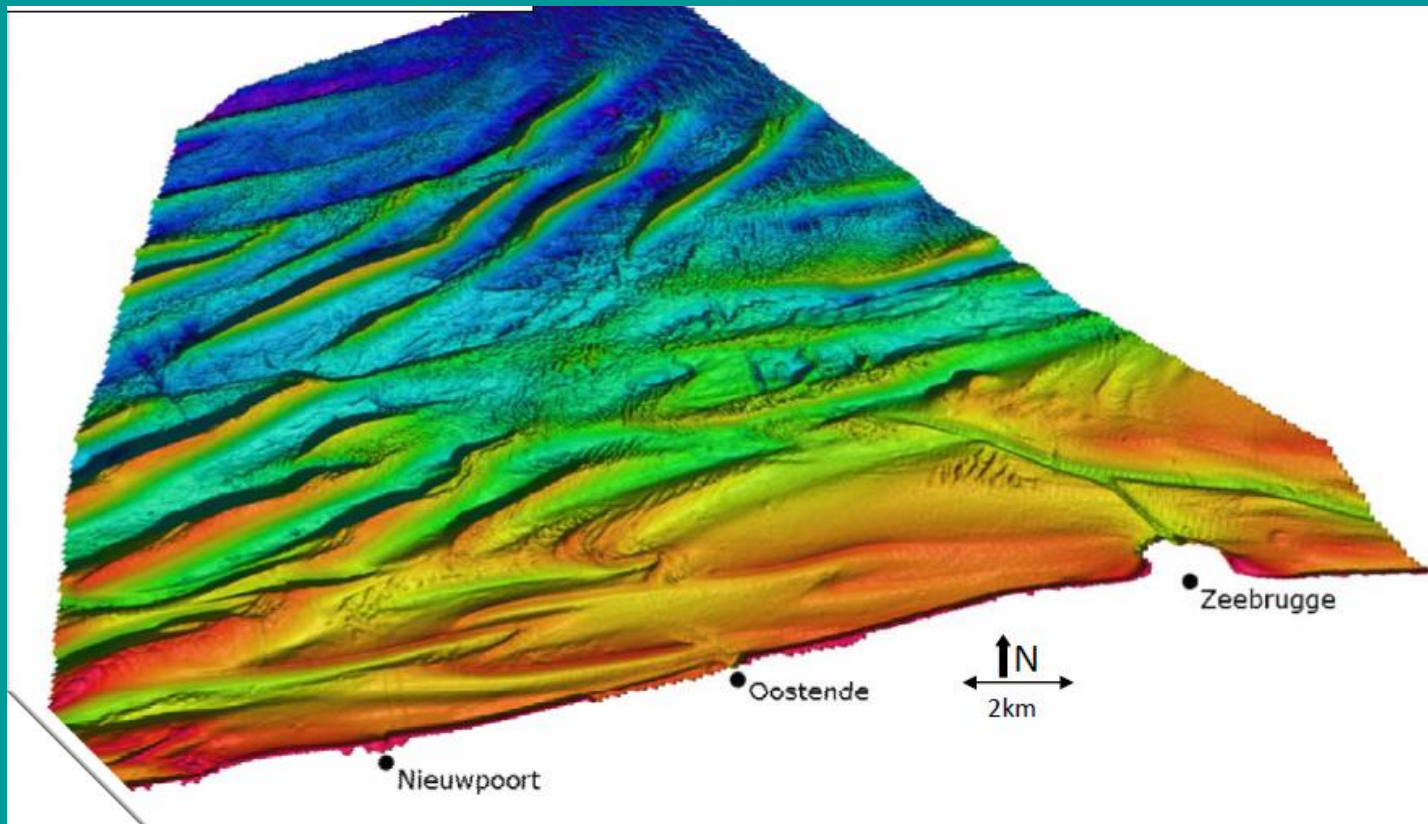
- zand ... een eindige grondstof

eilanden gewikt en gewogen

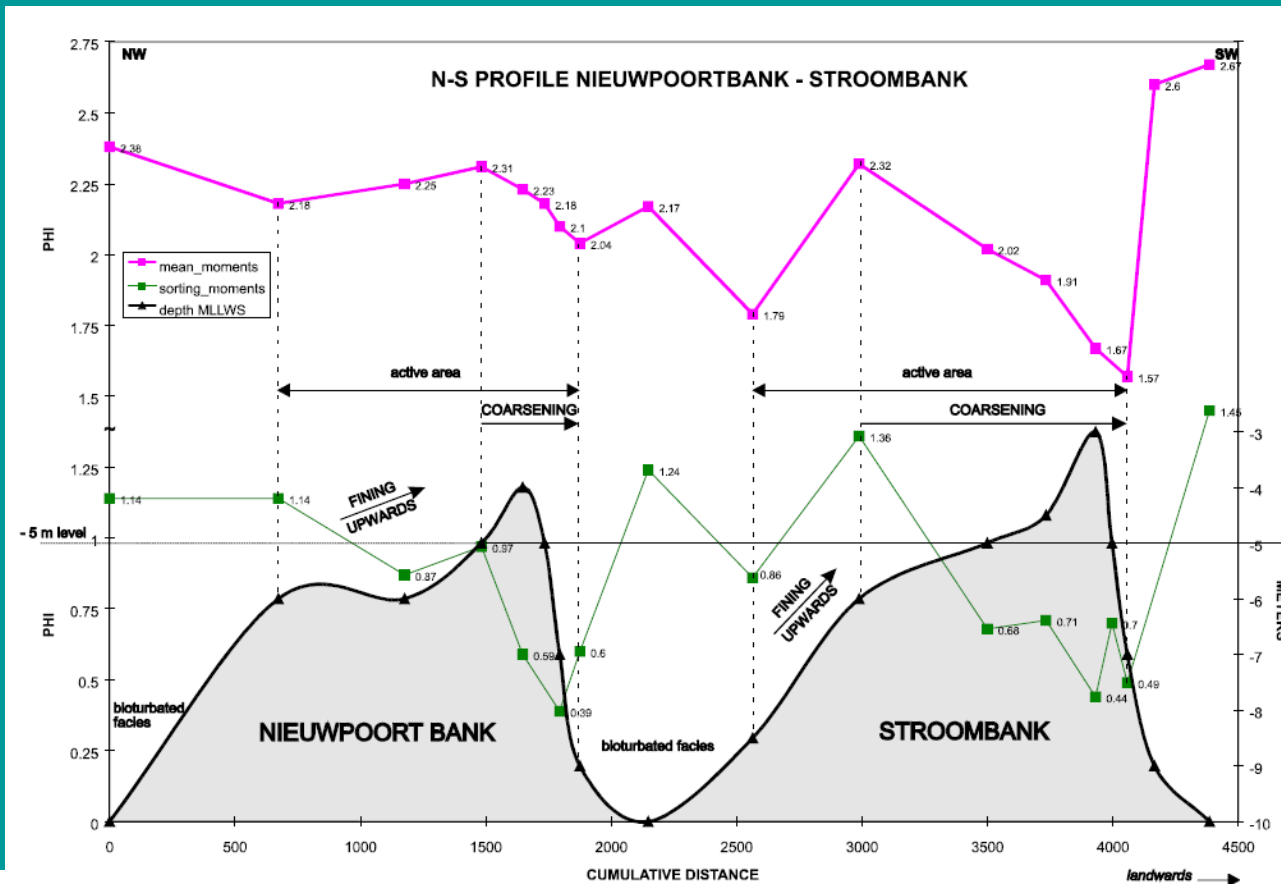
- zandbanken ... eenheid in verscheidenheid

eilanden gewikt en gewogen

- zandbanken ... eenheid in verscheidenheid

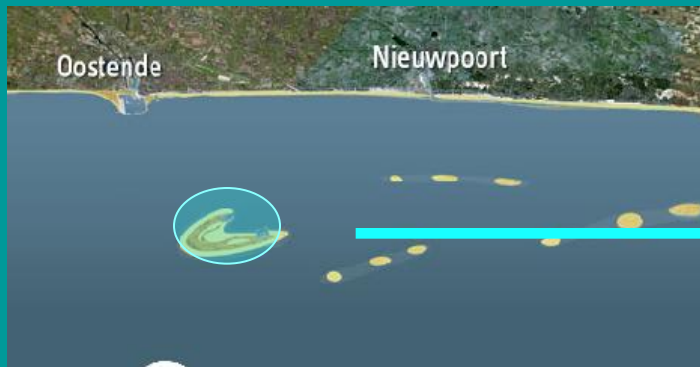
eilanden gewikt en gewogen

- een oplossing vandaag
... een probleem morgen

in de plaats van 65 km kust
... moeten we 80 / 100 / ??? km “verdedigen”

eilanden ? niet kostenefficiënt, wellicht zelfs deficitair

case study eilanden

“eilanden ? In de prullenbak daarmee !”

prof. dr. Cees Veerman – voorzitter Deltacommissie – 1 / 10 / 2010

case study 2 : strandmeer Knokke-Heist

moet er nog zand zijn ?

case study 2 : strandmeer Knokke-Heist

bron : Vlaanderen in Actie

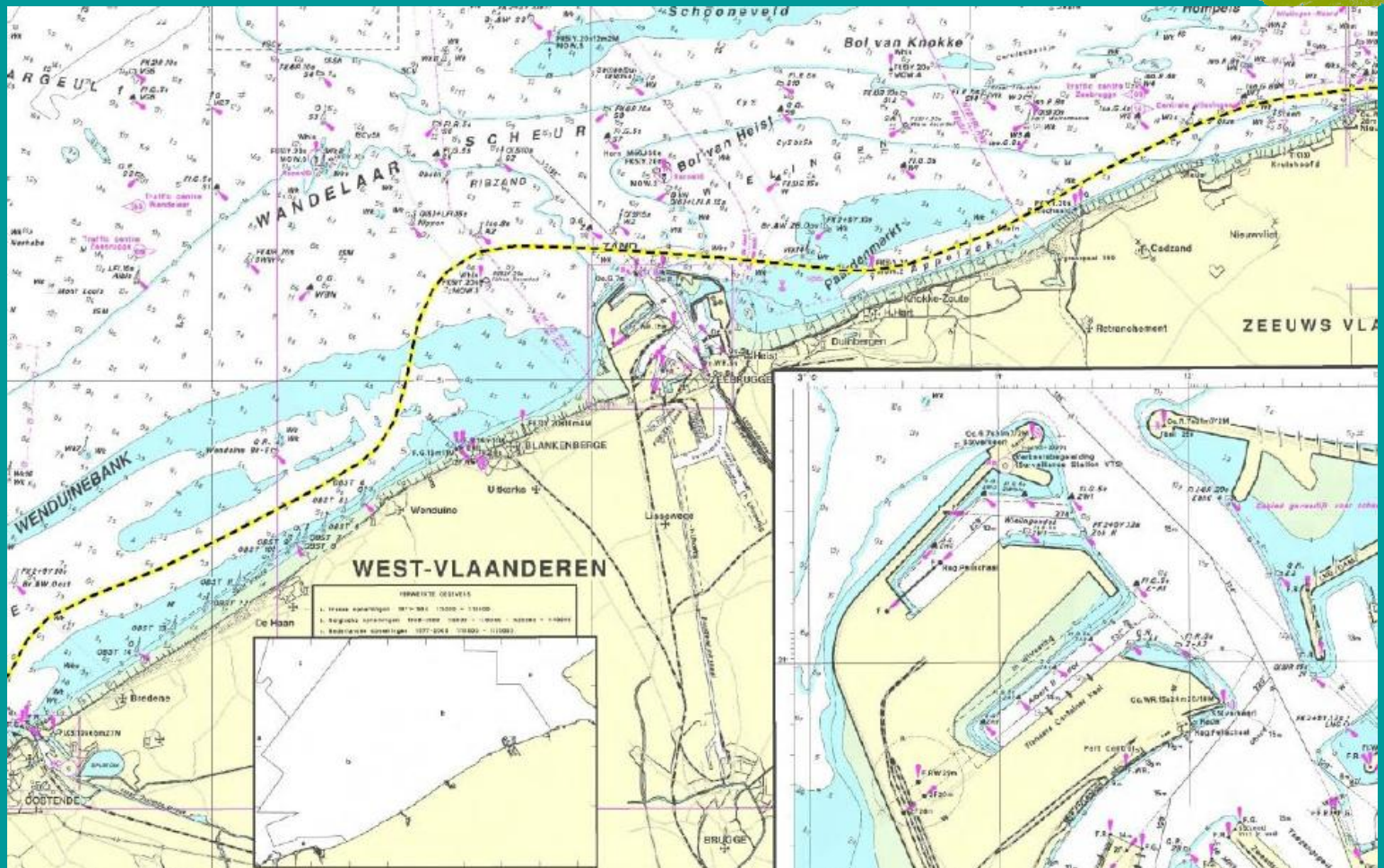
case study 2 : strandmeer Knokke-Heist

zand, zee, bebouwing ... en schepen ?

zand, zee, bebouwing ... en schepen ?

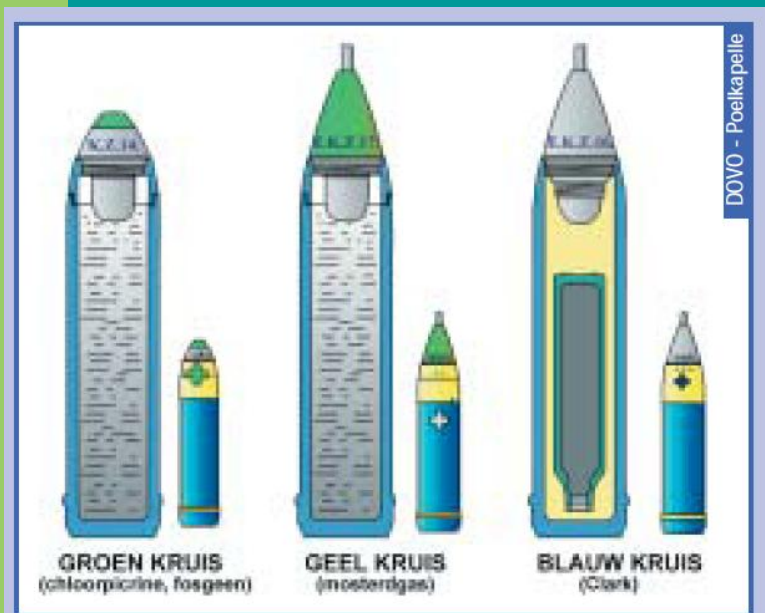
case study 2 : strandmeer Knokke-Heist

duizend bommen en granaten

short sea shipping op ramkoers ?

Doorsnede van Duitse gifgasgranaten gebruikt tijdens WOI. De granaten kregen de benaming blauw, groen of geel kruis naargelang de chemische vulling.

Rapport BMM

“De chemische verbindingen maken gemiddeld genomen ongeveer één tiende uit van het totale gewicht per gifgasgranaat. **Voor de Paardenmarkt komt dit dus in totaal neer op minstens 1.200 ton aan chemische strijdgasen.**

Maar ook de aanwezige springstoffen (o.a. TNT) zijn vaak giftig. Hun aandeel in gifgasgranaten is erg klein (typisch een paar honderd gram). Ze maken daarentegen ongeveer één tiende uit van het totale gewicht van conventionele granaten. **Hun totale hoeveelheid op de Paardenmarkt wordt dan ook geschat op minstens 2.500 ton.”**

risico 1 : een kweekvijver voor algen edm

risico 2 : dichtSLIBbing

een toekomstbeeld van de stranden
van Heist, Duinbergen, Knokke en de kustdorpen

evaluatie strandmeer Knokke-Heist

**verschrikkelijk duur
met verschrikkelijk (veel) onzekerheden**

wat hebben we geleerd?

wetenschap als vertrekbasis
&
het algemeen belang ('res publica') als doelstelling

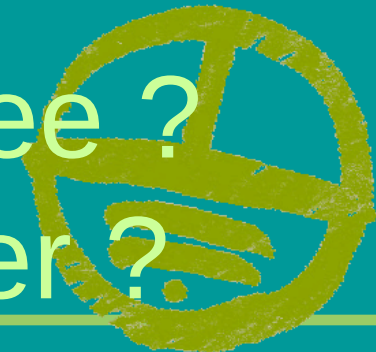

samen werken met de zee ? samen werken met water ?

- vertrekken vanuit de ecologische processen
  - morfologie van de kust & zee
  - zandrivier
    - het proces van erosie en sedimentatie
  - ...

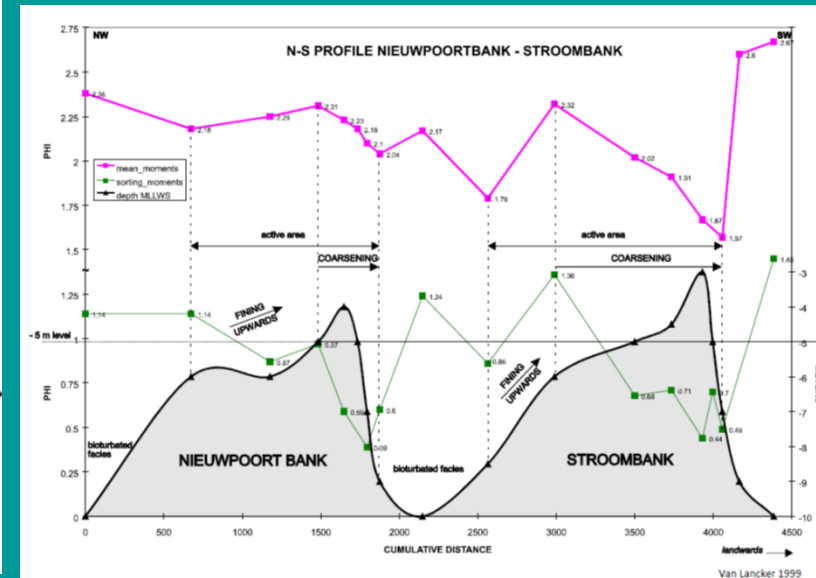
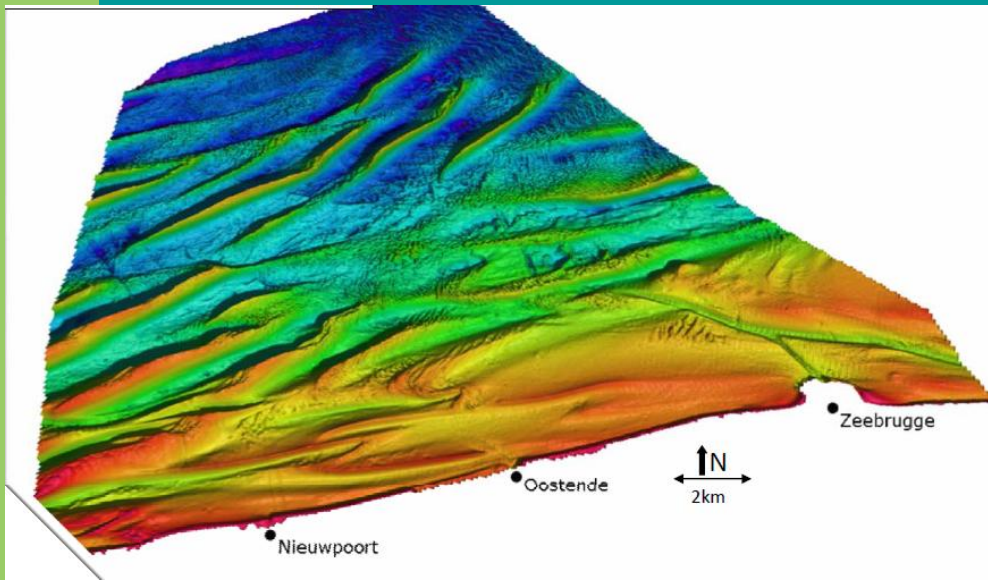
samen werken met de zee ? samen werken met water ?

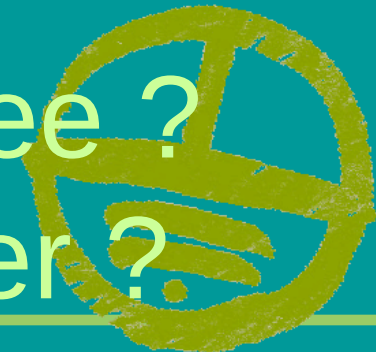
- flexibiliteit
- geleidelijkheid
- kosteneffectiviteit op lange termijn
(“de factuur niet doorschuiven”)
opm: werken MET de natuur = kostenefficiëntst

samen werken met de zee ? samen werken met water ?

- maatwerk
omdat éénheidsworst niet bestaat,
noch voor de natuur

samen werken met de zee ? samen werken met water ?

- maatwerk
omdat éénheidsworst niet bestaat,
noch voor de mens

© luchtfoto's Robberechts

© luchtfoto's Robberechts

zoek de verschillen : Blankenberge versus (militaire) campings in Westende

Kappa-plan ?

- een integrale benadering van
  - kustveiligheid
  - zoetwaterbalans
(landbouw / scheepvaart / drinkwater / ...)
  - natuur
  - leefkwaliteit (wonen & toerisme)
  - energievoorziening
  - ...

Kappa-plan ?

- onze oproep aan “het beleid”
  - transformeer Vlaamse Baaien
in een Kappa-plan

(primair : verbreed de focus & leer eerst te wandelen alvorens te lopen)

- stippel eerst het pad uit – stippel principes uit

(geleidelijkheid / flexibiliteit / maatwerk / ...)

(! en ga niet meteen dagdromen =
en ga niet uit van een korte termijn !)

Kappa-plan ?

- onze oproep aan “het beleid”
  - betrek de bevolking
& de maatschappelijke actoren in dit proces

Kappa-plan ?

- onze oproep aan “het beleid”
ga “weg van de waan van de dag”

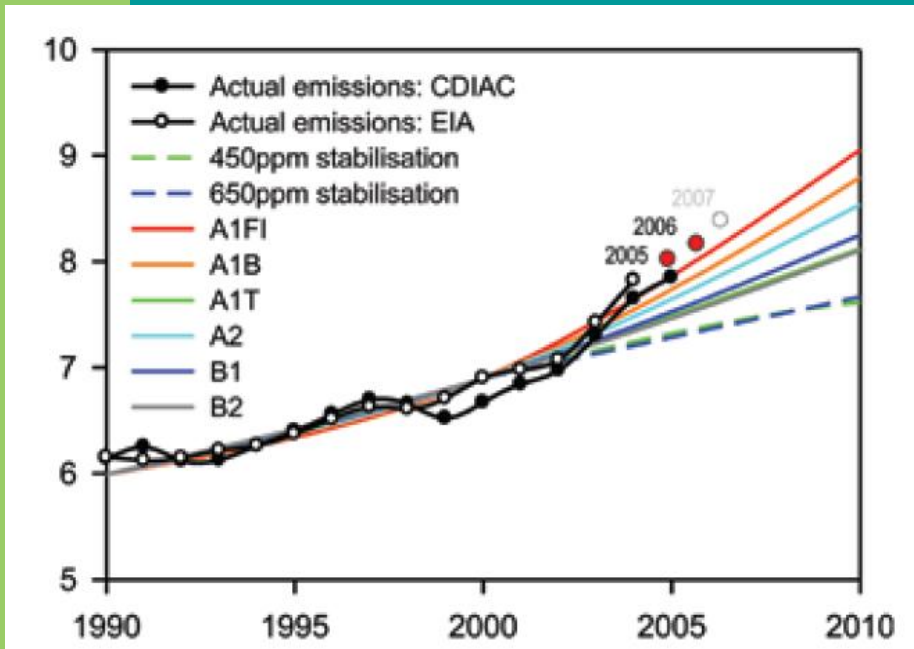
dixit Cees Veerman – voorzitter Delta-Commissie

om niet te eindigen

preventie uiteraard ook nodig

© IPCC

Zijn er nog vragen ?

credits

- www.natuurpunt.be/kustwerkgroep
syllabus symposium 1 / 10 / 10
VLIZ special publication n° 51
  - auteur : kustwerkgroep Natuurpunt i.s.m. BBL & WMF
  - namens meer dan 100.000 gezinnen met een hart voor natuur én mensen,
gisteren, vandaag én morgen
  - illustraties : IPCC / Deltacommissie / VLIZ / Afdeling Kust / Ugent / BMM – Vera Van Lancker / Vlaamse Baaien / Wetenschapsforum NL / Walter Wackenier / Roland François / Eric Malfait / Wim Robberechts / Yvonne Bax / Bart Slabbinck / Natuurpunt Archief / Wadden.nl / DePers.nl
  - copyright-vermelding : ga en vermenigvuldig onze kappa-boodschap !

HET KAPPA-PLAN

hoog tij(d) voor een veilige, natuurlijke en aantrekkelijke kust

een warme oproep aan de kustbewoners & beleidsmakers